



De tripslarven veroorzaken schraap- en zuigschade op de preibladere. Ze zijn pas zichtbaar als de bladeren één voor één worden afgepeld.

## Tabakstrips houdt van warme droge zomers

In de zomer van 2022 staken kwaliteitsproblemen door tabakstrips in prei en uien weer stevig de kop op. Bij hoge temperaturen in combinatie met droogte kan dit plaaginsect explosief uitbreiden. Met behulp van historische data uit veldwaarnemingen konden we enkele tendensen in de plaagontwikkeling in kaart brengen. Zo volgen tripsspieken elkaar sneller op bij hoge temperatuur en gaat de populatieopbouw ook sneller in een droog voorjaar.

De zilverschade van trips op preiplanten in de vroege herfstteelten was het voorbije seizoen alomtegenwoordig. In droge zomers met hoge temperaturen kunnen we deze kwaliteitsproblemen op voorhand voorspellen. Extreme weersomstandigheden lijken de laatste jaren steeds vaker voor te komen. Op planten in droogtestress levert de chemische bestrijding dikwijls onvoldoende resultaat op. Bovendien is het aantal erkende toepassingen krap in een seizoen waarin de plaag zich massaal manifesteert.

### Warmte en droogte komen vaker voor

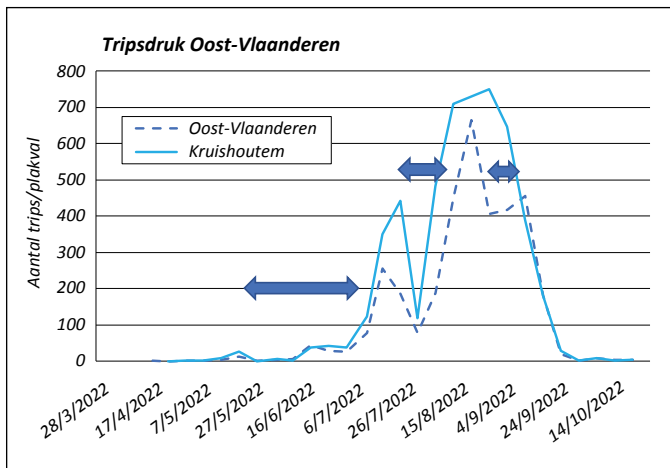
Vorige zomer kenmerkte zich door hoge temperaturen en extreme droogte. Met uitzondering van 2021 zien we de laatste vijf zomers duidelijk een tendens naar een warmer en droger klimaat (Figuur 1). Dat ook sommige plagen daarvan profiteren is ontegensprekelijk. In het geval van tabakstrips bijvoorbeeld duurt een totale levenscyclus bij een gemiddelde etmaaltemperatuur van 17°C een maand of langer. Vanaf een gemiddelde temperatuur van 20°C ontwikkelt een nieuwe generatie zich al in drie of zelfs twee weken. Naarmate het teeltseizoen vordert volgen diverse generaties elkaar sneller op en kan een populatie zeer snel uitbreiden. De schade was dan ook navenant in de voorbije warme zomers.

### Tripsspieken volgen elkaar sneller op bij hoge temperatuur

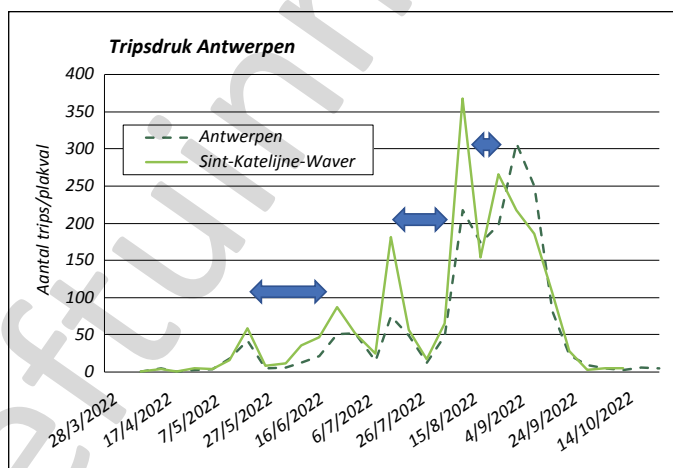
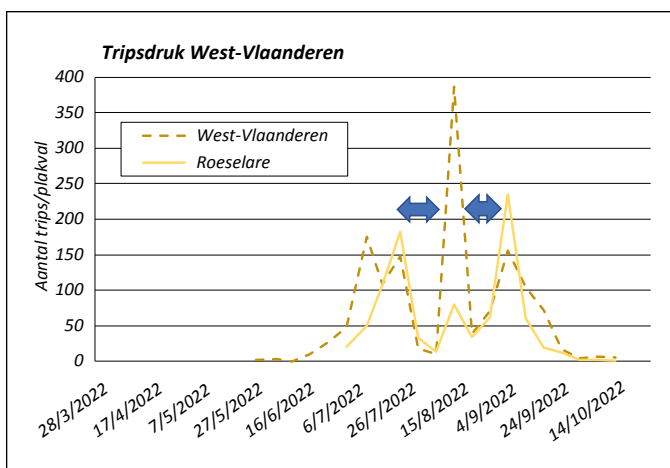
In het kader van de waarnemingen en waar- schuwingen in prei voeren de praktijkcentra al jaren tellingen van trips uit op een verspreid



**Figuur 1.** - KMI-analyse per jaar voor neerslag, temperatuur en zonneshijnduur in de zomermaanden in Ukkel o.o.v. de referentieperiode 1991-2020 (bron: www.meteo.be)



De praktijkcentra voeren al jaren tellingen van trips uit op een verspreid netwerk van preivelden in Vlaanderen.



Figuur 2. - Evolutie van de tabakstrips op blauwe plakvallen in prei per regio gedurende het groeiseizoen 2022

netwerk van preivelden in Vlaanderen. Uit de verzamelde gegevens worden enkele tendensen duidelijk.

Dat de ontwikkeling van trips sterk afhankelijk is van de temperatuur blijkt ook uit de waarnemingen van volwassen tripsen op de blauwe plakvallen (Figuur 2). De evolutie van dit plaaginsect verloopt gelijkaardig over de verschillende waarnemingslocaties in Vlaanderen. De intensiteit van de tripsdruk of de hoogte van de pieken in de aanwezigheid van trips varieert wel per regio en/of veld. Naarmate het groeiseizoen vordert en de temperaturen oplopen, wordt de generatieduur korter en volgen de pieken elkaar sneller op. Gewoonlijk schieten de tellingen van trips stevig de hoogte in vanaf augustus, maar de opbouw is al eerder begonnen. Extra waakzaamheid is aan te raden bij droge en warme omstandigheden.

### Tripspopulatie bouwt sneller op in droog voorjaar

Ook als je over de jaren heen kijkt zijn er lessen te trekken. Afhankelijk van de weersomstandigheden in het voorjaar bouwt de

populatie trager of sneller op. De intensiteit van de tripsdruk is sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. In het regenachtige 2021, met gematigde temperaturen, bleef de aanwezigheid van trips beperkt en stelden er zich nauwelijks kwaliteitsproblemen. In vergelijking met de zomer van 2022 was de zomer van 2020 iets minder warm en viel er meer neerslag. Maar het voorjaar van 2020 was droger dan normaal waardoor de tripsdruk opvallend snel een vlucht vooruit nam in de vroege teelt. En dit zinderde ook nog na in de herfst- en winterprei. Bijgevolg werden dat jaar veel trips en bijhorende schade geregistreerd, maar de schade in 2022 bleek deze nog te overtreffen.

### Tripsschade verschijnt met vertraging

De door trips veroorzaakte grijze vlekken die contrasteren op de groene bladeren doen ernstige afbreuk aan de kwaliteit van prei. Bij de vroege teelten en de herfstteelten met oogst in september en oktober doen zich de meeste problemen voor. De prei wordt dan immers gerooid op het moment dat trips nog volop actief is in het gewas. Bij late herfstteelten en

winterprei groeien de bladeren in het najaar nog stevig door en ebt hierdoor ook de schade stilaan weg.

Het zijn hoofdzakelijk de larvenstadia van trips die schade aanrichten. Daarnaast hebben ook de volwassen vrouwtjes veel voedsel nodig voor hun eiproductie. De eieren worden ingebracht in het blad door middel van een legboor. Uit deze eitjes komen larven tevoorschijn, die op de preiplant vooral te vinden zijn op de overgang van de witte schacht naar de basis van de groene bladeren. De larven zijn niet zichtbaar, tenzij de bladeren één voor één worden afgepeld. Het is dan ook aan de basis van de bladeren dat de plaag schade aanricht, door de cellen af te schrapen en vervolgens het plantensap op te zuigen. Het is pas bij het uitgroeien van het gewas dat de typisch grijze vlekjes op de planten zichtbaar worden. Soms zijn deze in banden te zien, overeenkomstig de verschillende generaties.

Via intensieve monitoring op één specifiek waarnemingsveld prei konden we het verband tussen de tripspopulatie en de veroorzaakte schade blootleggen. Na een duidelijke piek van



*Tripschade op prei wordt veroorzaakt op de overgang van wit naar groen blad. Het beschadigd weefsel groeit nadien uit, soms in banden, overeenkomstig de verschillende generaties.*

volwassen trips op de plakvallen half augustus werd een week later een duidelijke toename in aantal larven op de planten vastgesteld. De toename in zichtbare schade op datzelfde veld manifesteerde zich pas drie weken later, zijnde half september, na uitgroei van de bladeren.

### **Volg het waarschuwingssysteem voor een goede bestrijding**

Het is dus uiterst belangrijk dat de bestrijding van tabakstrips gebaseerd wordt op de toename van de tripsadulten of van de larven in het gewas. Als je pas actie neemt wanneer de schade zichtbaar wordt, is het kwaad al

geschied en bereidt de plaag de volgende generatie voor. Na twee larvenstadia ontwikkelt het insect zich immers verder in de bodem als prepop en pop. Op dat moment voedt de trips zich niet. Trips kan dus slechts gedurende een deel van de cyclus, als larve of adult, worden bestreden. De eieren en (pre)poppen zijn niet bereikbaar voor insecticiden.

Volg dus zeker de berichten van het waarschuwingssysteem prei goed op, de wekelijkse waarnemingen geven een goed beeld van de actuele plaagdruk. In het onderzoeksproject IPMtrips verrichten we bijkomend onderzoek om de waarschuwingdienst te verbeteren.

---

**R. De Vis & L. Verbruggen**

*Proefstation voor de Groenteteelt, Sint-Katelijne-Waver*

**L. Lippens**

*PCG, Kruishoutem*

**F. Temmerman & E. Formesyn**

*Inagro, Rumbek-Beitem*

**J. Bonte & N. Ebrahimi**

*ILVO — Eenheid Plant, Merelbeke*

---

Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van het LA-traject 'Geïntegreerde beheersing van de bladtrips Thrips tabaci in openluchtgroenten', met steun van het Agentschap Innoveren & Ondernemen en in het kader van Waarnemingen en waarschuwingen in prei 2022 met steun van BelOrta en REO Veiling.